

Wvggz klachtencommissie

FPA Den Haag, Den Haag

Beslissing inzake klacht d.d. 11 mei 2020 van [klager]

Inleiding

Samenstelling van de klachtencommissie:

- [voorzitter], voorzitter,
- [psychiater-lid], psychiater/algemeen lid,
- en [algemeen lid], algemeen lid.

Ambtelijke ondersteuning werd verleend door [ambtelijk secretaris a.i.].

De commissie heeft kennis genomen van de volgende stukken:

- het klaagschrift van [klager] d.d. 11 mei 2020, ingekomen op 15 mei 2020;
- de schriftelijke reactie van [psycholoog], psycholoog, mede ondertekend door [GZ-psycholoog], ongedateerd, ingekomen op 20 mei 2020;
- het ter zitting uitgereikte behandelplan SGGZ voor [klager] d.d. 03-02-2020;
- de nota Verlofbeleid overige forensische zorg van Fivoor;
- de werkinstructie Beperkingen bij forensische patiënten van Fivoor en
- de toelichting van de patiëntenvertrouwenspersoon bij het klaagschrift van [klager] d.d. 27 mei 2020, ingekomen na de hoorzitting op 28 mei 2020.

In zijn klacht vraagt [klager] om vergoeding van de schade die hij als gevolg van de beperking van zijn bewegingsvrijheid heeft geleden en stelt hij de klachtencommissie een begroting van de schade in het vooruitzicht. Ten tijde van de totstandkoming van de beslissing op zijn klacht had die begroting de klachtencommissie nog niet bereikt.

Partijen zijn in elkaars bijzijn gehoord tijdens een hoorzitting gehouden op 28 mei 2020, alwaar zijn verschenen:

- [klager] (*hierna: klager*),
- [PVP], patiëntenvertrouwenspersoon (*hierna: PVP*),
- [psycholoog] (*hierna: verweester 1*) en
- [GZ-psycholoog] (*hierna: verweester 2*).

Via een telefonische verbinding heeft [jurist BGD], jurist van het Bureau Geneesheer-directeur (BGD) de hoorzitting bijgewoond.

1. Het klaagschrift

Op 11 mei 2020 heeft klager zich gewend tot de klachtencommissie. Zijn klaagschrift in de zin van artikel 10:3 Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) richt zich tegen

- a. de beslissing van zijn behandelaar om hem tegen zijn zin van 18 tot 24 maart 2020 te beperken in zijn bewegingsvrijheid (art. 9:9 lid 2 j^o art. 8:9 Wvggz);
- b. de beslissing van zijn behandelaar om hem tegen zijn zin van 29 april tot 4 mei 2020 te beperken in zijn bewegingsvrijheid (art. 9:9 lid 2 j^o art. 8:9 Wvggz);
- c. de beperking in zijn bewegingsvrijheid op 11 mei 2020 omdat hij niet bij de dagopening aanwezig was (art. 9:9 lid 2 j^o art. 8:9 Wvggz).

Klager licht zijn klacht als volgt toe.

“Ik verblijf sinds 14 mei 2018 in de FPA van Fivoor in verband met een maatregel van terbeschikkingstelling.

Op 18 maart jl. heeft mijn behandelaar, [psycholoog], besloten mij tot 24 maart tegen mijn wil te beperken in mijn bewegingsvrijheid. Omdat ik slecht slaap en vaak pas laat inslaap, gebeurt het geregeld dat ik mij verslaap. Op 18 maart jl. werd ik te laat wakker om op de afgesproken tijd mijn urine ten behoeve van mijn UC in te leveren. Enkele uren later heb ik dat alsnog gedaan. Het moest voor 11 uur en ik leverde het om 1 uur in.

Omdat ik mijn UC te laat heb ingeleverd is besloten dat ik tot de volgende voortgangsbespreking van 24 maart de kliniek niet mocht verlaten. Ik mocht ook niet op het terras van unit 4 een luchtje scheppen.

Dit vind ik onredelijk omdat mijn UC negatief was en er verder ook geen reden was om mij binnen te houden.

Hetzelfde gebeurde ook weer op 29 april.”

Klager verbindt aan zijn klacht een verzoek om schadevergoeding.

“Ook verzoek ik u onder verwijzing naar artikel 10:11 lid 1 Wvggz om de schade die ik als gevolg hiervan heb geleden, te vergoeden. Deze betreft ervaren gevoelens van onrecht en frustratie door het opgesloten zitten in de kliniek. Ook is sprake van een gevoel van rechtsonzekerheid door het ontbreken van schriftelijke communicatie over de beslissing en de klachtmogelijkheden. Een begroting van deze schade zal apart worden toegezonden.”

De PVP die klager ter zitting bijstond heeft de klachtencommissie op 27 mei 2020 een toelichting op het klaagschrift toegezonden.

Deze toelichting luidt als volgt.

“1. Inleiding

Het klaagschrift d.d. 11 mei 2020 van [klager] betreft de volgende klachten:

- *de beslissing van zijn behandelaar [psycholoog], om van 18 maart tot 24 maart jl. zijn bewegingsvrijheid te beperken (art.9:9 lid 2 jo art.8:9 Wvggz);*
- *de beslissing van [psycholoog], om van 29 april tot 4 mei jl. zijn bewegingsvrijheid te beperken (art.9:9 lid 2 jo art.8:9 Wvggz);*
- *Op 11 mei jl. is zijn bewegingsvrijheid beperkt omdat hij niet bij de dagopening aanwezig was (art.9:9 lid 2 jo art.8:9 Wvggz).*

2. Beschrijving relevante feiten en gebeurtenissen en juridische overwegingen

[Klager] verblijft sinds 14 mei 2018 in de FPA in Den Haag in verband met een maatregel van

terbeschikkingstelling. Gedurende de afgelopen maanden is het drie keer voorgekomen dat zijn bewegingsvrijheid is beperkt. Op 18 maart en 29 april moest hij een week binnen blijven en mocht hij geen gebruik maken van het terras op de tweede verdieping. De reden hiervoor was dat hij een paar uur te laat was voor een UC omdat hij zich had verslapen. Op 11 mei mocht hij niet mee met begeleid wandelen omdat hij niet bij de dagopening was geweest. [klager] heeft moeite om op tijd op te staan omdat hij slecht slaapt en vaak pas laat inslaapt.

Beperken van de bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie

(art.9:9 lid 2 jo art.8:9 Wvvgz)

Gezien zijn titel is ten aanzien van [klager] hoofdstuk 9 van de Wvvgz van toepassing.

In art.9.9 lid 2 staat onder welke omstandigheden cliënten kunnen worden beperkt in hun bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie:

- a. Indien naar het oordeel van de zorgverantwoordelijke van de uitoefening van het recht op bewegingsvrijheid ernstige nadelige gevolgen moeten worden gevreesd voor de gezondheidstoestand van de betrokkene;*
- b. of de beperking ter voorkoming van verstoring van de orde of voor de veiligheid in de accommodatie, zoals in de huisregels beschreven, of ter voorkoming van strafbare feiten noodzakelijk is.*

Artikel 9:9 lid 4 Wvvgz verklaart artikel 8:9 Wvvgz van overeenkomstige toepassing. Dit artikel regelt dat de behandelaar de desbetreffende beslissing niet neemt dan nadat hij/zij zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidssituatie van de betrokkene en met hem over de betreffende beslissing heeft overlegd (art.9:9 lid 4 jo art.8:9 lid 1a en 1b Wvvgz);

Ook dient de desbetreffende beslissing op schrift te worden gesteld en schriftelijk te worden gemotiveerd (art.9:9 lid 4 jo art.8:9 lid 2);

De betrokkene dient een afschrift van de beslissing te krijgen en schriftelijk in kennis te worden gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertouwenspersoon (art.9:9 lid 4 jo art.8:9 lid 3).

In casu is niet aan alle eisen voldaan die de Wvvgz aan het beperken van de bewegingsvrijheid stelt.

Art. 9:9 lid 2 Wvvgz

Wat de maatregelen van 18 maart en 29 april jl. betreft: het twee uur te laat inleveren van urine voor een controle veroorzaakt geen ernstige nadelige gevolgen voor de gezondheid van [klager]. Er was geen (dreiging van) verstoring van de orde of veiligheid in de kliniek en evenmin moest een strafbaar feit worden voorkomen. Nadat de controle heeft plaatsgevonden bleek de uitslag in beide gevallen negatief. Het een week binnen moeten blijven heeft [klager] ervaren als buiten proportionele maatregelen. Extra zwaar voor hem was dat hij gedurende deze tijd niet op het terras van de kliniek mocht.

Het missen van de dagopening op 11 mei jl. veroorzaakte ook niet het gevaar waarover in art. 9:9 lid 2 wordt gesproken.

De behandelaren verwijzen in het verweerschrift naar de randvoorwaarden voor het opnemen van verlof genoemd in het Verlofbeleid OFZ Fivoor. In het verlofbeleid van Fivoor worden zowel bewegingsvrijheid in en om de accommodatie als het verlof van art. 9:2 Wvvgz met "verlof" aangeduid. De klachten van [klager] hebben betrekking op de bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie.

Niet voldoen aan de voorwaarden kan uitsluitend een reden zijn voor het beperken van de bewegingsvrijheid wanneer daarmee tevens voldaan is aan de criteria van art. 9:9 lid 2 Wvggz.

Art. 8:9 lid 1 sub a en b Wvggz

De behandelaar heeft zich niet op de hoogte gesteld van de actuele gezondheidssituatie van [klager] en niet met hem over de betreffende beslissingen overlegd alvorens deze te nemen.

Art. 8:9 lid 2 Wvggz

De beslissingen van de zorgverantwoordelijke om de bewegingsvrijheid van [klager] te beperken zijn niet op schrift gesteld en niet schriftelijk gemotiveerd.

Art. 8:9 lid 3 Wvggz

[Klager] heeft van de geneesheer-directeur geen afschrift van de beslissingen gekregen en hij is niet schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

3. Conclusie

Om bovenstaande redenen verzoek ik de klachtencommissie om de klachten van [klager] gegrond te verklaren.

[Klager] is ook van mening dat hij in verband met het bovenstaande schade heeft geleden. Ik verzoek u derhalve om hem een schadevergoeding toe te kennen. Deze schade is onderbouwd in een eerder toegezonden document.”

Dit document had de klachtencommissie op 28 mei 2020 nog niet bereikt.

4. Zienswijze van behandelaar

Op 20 mei 2020 heeft de klachtencommissie van verweersters een schriftelijk reactie ontvangen. Deze reactie houdt het volgende in.

“In antwoord op uw schrijven van 18 mei jongstleden, waarin u mij ervan in kennis stelt dat [klager] bij de klachtencommissie Fivoor een klacht heeft ingediend over het verblijf in de FPA van Fivoor regio Den Haag doe ik u onderstaand verweer toekomen. In het verweer heb ik getracht waar mogelijk de visie van de kliniek te formuleren op de grieven die door [klager] worden geuit.

Geuite klachten vanuit [klager]:

- de beslissing van mijn behandelaar[psycholoog], om tegen mijn zin van 18 maart tot 24 maart jl. mijn bewegingsvrijheid te beperken(art.9:9 lid 2 j^o art.8:9 Wvvgz);*
- de beslissing van [psycholoog], om tegen mijn zin van 29 april tot 4 mei jl. mijn bewegingsvrijheid te beperken (art.9:9 lid 2 j^o art.8:9 Wvvgz);*
- Op 11 mei jl. is mijn bewegingsvrijheid beperkt omdat ik niet bij de dagopening aanwezig was (art.9:9 lid 2 j^o art.8:9 Wvvgz).*

Gezien de uitzonderlijke situatie de afgelopen weken vanwege het Corona beleid hebben alle patiënten momenteel enkel verlof vanuit fase 1, dit betekent dat patiënten enkel onder begeleiding van personeel naar buiten op het terrein kunnen. Alle andere verloven zijn voorlopig stopgezet tot er weer verdere versoepeling is in dit Corona beleid. Doordat patiënt dus al in fase 1 zit wordt er geschakeld naar fase 0 wanneer iemand zich niet aan de voorwaarden houdt en wordt fase 1 weer hervat na de eerst volgende VGB (voortgangsbepaling). Zie hiervoor ook het verlofbeleid OFZ Fivoor. Hierin is opgenomen dat wanneer een patiënt de gestelde voorwaarden niet nakomt hij in eerste instantie terug gaat naar fase 0 of 1. [klager] heeft op 18 maart en op 29 april te laat zijn UC ingeleverd waardoor hij dus niet aan de randvoorwaarden heeft voldaan voor het opnemen van verlof. Ditzelfde geldt voor de situatie op 11 mei jl. waarbij tevens het verlof is aangehouden vanwege het niet nakomen van de randvoorwaarden voor het opnemen van verlof. [Klager] was op 11 mei jl. niet aanwezig bij het ontbijt, de dagopening en de lunch waardoor zijn verlof voor die dag terug is gezet naar fase 0.

We zijn ons er van bewust dat we de afgelopen periode te maken hebben gehad met een uitzonderlijke situatie met veel beperkende maatregelen voor onze patiënten. Hierop is dan ook besloten dat bij het niet nakomen van randvoorwaarden van verlof er niet gewacht gaat worden tot de volgende VGB met het hervatten van verlof maar dat de eerstvolgende werkdag hier over besloten wordt door de regiebehandelaar.

5. Bespreking ter zitting

3a. Toelichting door klager:

Klager verblijft in unit 5. Hij snapt dat het verlof moest worden ingeperkt vanwege de risico's van het coronavirus. Maar hij kan niet begrijpen dat hij op de dagen dat hij helemaal niet naar buiten mocht zelfs geen luchtje mocht scheppen of een sigaretje roken in de tuin beneden of op het dakterras. Voor hem geldt verloffase 5b; dat betekent dat hij bijna het hoogste niveau van vrijheden heeft bereikt.

Vanwege de risico's van het coronavirus is sinds medio maart het verlof teruggebracht naar begeleid wandelen op het terrein. Dat geldt voor iedereen en daar gaat zijn klacht niet over.

Hij klaagt over de beslissingen dat hij helemaal geen vrijheden meer had en binnen moest blijven.

Er is hem verteld dat die beslissingen genomen werden omdat hij de regels niet gevolgd had.

In het verleden is het een enkele keer gebeurd dat hij de regels overtrad. Dan werden hooguit voor één dag zijn vrijheden ingetrokken. Als hij bijvoorbeeld het ontbijt miste mocht hij 's avonds wel weer weg. Niet meewerken aan de urinedrugsscreening betekende een week geen verlof.

Volgens klager zijn de slaapproblemen waardoor hij zich versliep veroorzaakt door een wisseling van slaapmedicatie. Hij krijgt nu weer zijn oude slaapmedicatie; hij slaapt weer goed en verslaapt zich niet meer.

Het stoort hem ook dat andere jongens die zich verslapen hadden of niet aanwezig waren bij de dagopening wel mochten wandelen.

3b. Toelichting door de PVP:

De PVP vestigt de aandacht op de interne rechtspositie van klager en de gebreken die aan de beslissingen kleven. Zo heeft de behandelaar zich niet op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en ook niet met hem overlegd over de beslissingen. Bovendien zijn de beslissingen niet op schrift gesteld en ook niet gemotiveerd. Evenmin is klager geïnformeerd over de klachtwaardigheid van de beslissingen en de mogelijkheid de hulp van de PVP in te roepen. De PVP meent dat de klachten daardoor gegrond zijn.

3c. Toelichting door verweerder:

Vanwege het risico van besmetting met het coronavirus is voor alle patiënten het verlof teruggebracht naar fase 1 van het verlofbeleid OFZ, dat wil zeggen dat steeds twee patiënten onder begeleiding op het terrein rond de kliniek kunnen wandelen. Een ander gevolg van het risico van besmetting met het coronavirus is dat besloten is de patiënten van de verschillende units niet meer te mengen. In het gebouw is de bewegingsvrijheid derhalve beperkt tot de eigen unit. Klager verblijft in unit 5. Unit 5 ligt op de verdieping en heeft geen tuin. Het dakterras sluit aan aan unit 4; daarvan kunnen thans alleen de patiënten van unit 4 gebruik maken. Voor het opnemen van verlof geldt de voorwaarde dat patiënten meewerken aan drugs- en alcoholcontroles; de uitkomsten van die controles moeten negatief zijn. Niet meewerken aan een controle betekent dat de patiënt één fase teruggeplaatst wordt. Thans betekent dat teruggang naar fase 0, dat wil zeggen geen vrijheden. In beginsel duurt de beperking tot de volgende voorgangsbespreking (VGB). VGB'n vinden één keer per twee weken plaats. De sanctie op het missen van een groepsbijeenkomst is een dagdeel binnen blijven.

Het verlofbeleid is gecommuniceerd binnen de organisatie. Patiënten weten wat het verlofbeleid inhoudt. Dat betekent dat het niet gebruikelijk is om elke beslissing schriftelijk te bevestigen.

Patiënten krijgen dus geen brief. Vanwege een ook door behandelaren ervaren disproportionaliteit is onlangs het sanctiebeleid aangepast in die zin dat de dag volgend op de dag van de overtreding beslist wordt over de duur van de sanctie.

De jurist BGD heeft de klachtencommissie gewezen op de mogelijke samenloop van (de voorwaarden waaronder) het hoofd van de inrichting voor de verpleging van ter beschikking gestelden met toepassing van artikel 50 Bvt (Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden) klager verlot heeft verleend en (de voorwaarden voor het opnemen van) verlot volgens het verlotbeleid van Fivoor. Daarnaast heeft zij de klachtencommissie geattendeerd op het gegeven dat het terrein waarop de FPA is gebouwd geen eigendom is van Fivoor.

6. Beoordeling

Gelet op de ingebrachte stukken en gehoord de toelichtingen op de zitting komt de commissie tot de volgende beoordeling.

Voor de behandeling van de klacht is waar het gaat om de rechtspositie van klager het uitgangspunt dat zijn interne rechtspositie geregeerd wordt door hoofdstuk 9 Wvvgz dat bijzondere bepalingen bevat ten aanzien van personen met een strafrechtelijke titel.

Artikel 9:1 Wvvgz stelt immers dat “een persoon die in een accommodatie verblijft en aan wie tevens de maatregel van terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege (...) is opgelegd, voor de toepassing van deze wet vanaf het moment van opname in de accommodatie wordt aangemerkt als betrokkene aan wie op grond van een zorgmachtiging verplichte zorg strekkende tot opname in een accommodatie wordt verleend. In de daarop volgende artikelen van dit hoofdstuk worden de rechten en plichten van de patiënten nader uitgewerkt.

In de behandeling van de klacht is vastgesteld dat klager op 14 mei 2018 is opgenomen in de FPA Den Haag e.o. Zijn verblijf in de FPA geldt als transmuraal verlof uit de sinds 20 maart 2006 ten uitvoer gelegde maatregel van tbs met dwangverpleging. Nadat klager voor kortere of langere tijd verschillende units had aangedaan is hij op 20 januari 2020 doorgestroomd naar unit 5. Waar het gaat om verlof had hij inmiddels fase 5b, de op één na hoogste fase van het verlofbeleid OFZ, bereikt. Op 16 maart 2020 is de maatregel van tbs met twee jaar verlengd. Op diezelfde dag werden vanwege het risico van besmetting met het coronavirus alle sociale- en werkverloven van de patiënten stopgezet. Voor klager betekende dat dat hij nog slechts anderhalf uur per dag naar buiten mocht voor ontspanning of om boodschappen te doen. In termen van het verlofbeleid OFZ ging hij terug naar fase 1. Vanwege het risico van besmetting van de patiënten van de verschillende units met het coronavirus door onderlinge contacten is ook besloten dat patiënten binnen hun eigen unit moesten blijven.

Op 18 maart 2020 heeft klager te laat zijn urine ten behoeve van uds ingeleverd, naar zijn zeggen omdat hij zich verslapen had. Volgens klager sliep hij in die periode pas laat in en sliep hij slecht. Bij wijze van sanctie is hem de bewegingsvrijheid die hem nog restte ontnomen. Doordat unit 5 geen buitenruimte heeft betekende dat voor hem dat hij zelfs niet kon luchten. De sanctie gold tot 24 maart 2020.

Op 27 maart 2020 is de coronamaatregel die op 16 maart 2020 was ingevoerd aangescherpt in die zin dat patiënten nog slechts onder begeleiding naar buiten mochten.

Op 29 april 2020 heeft klager opnieuw te laat zijn urine ten behoeve van uds ingeleverd. Ook toen had hij zich verslapen. De sanctie was dezelfde als de sanctie die hem op 18 maart was opgelegd en gold tot 4 mei 2020.

Op 11 mei was klager niet bij de dagopening aanwezig. Hij moest toen de rest van de dag binnen blijven.

De verschillende beslissingen zijn klager mondeling medegedeeld; hij heeft daarvan niets op schrift gekregen.

Waar het gaat om de sancties hebben verweersters zich beroepen op het verlofbeleid OFZ. Volgens dit beleid is meewerken aan drugs- en alcoholcontroles, die bovendien moeten uitwijzen dat de betrokken patiënt geen drugs of alcohol gebruikt heeft, een randvoorwaarde om verlof te kunnen opnemen. Wanneer niet aan deze voorwaarde is voldaan wordt de patiënt teruggeplaatst naar fase

0. In die fase is de bewegingsvrijheid beperkt tot de unit waar de patiënt verblijft c.q. het gebouw van de FPA.

De sanctie geldt steeds tot de eerstvolgende VGB. Het tijdsverloop tussen twee VGB'n is twee weken. Volgens verweersters is het niet gebruikelijk dat patiënten van de beslissing dat hun verlof is aangehouden een schriftelijke bevestiging krijgen. Dat is ook niet nodig omdat patiënten weten wat het verlofbeleid inhoudt.

De klachtencommissie kan verweersters in hun stellingen niet volgen.

De klachtencommissie heeft met betrekking tot de beperking van de bewegingsvrijheid overwogen dat de maatregel om alle sociale- en werkverloven van patiënten stop te zetten te beschouwen is als een noodmaatregel ingegeven door een van buiten komende oorzaak waarop noch de FPA noch de patiënten invloed hebben gehad. Voor patiënten, zoals klager, die inmiddels verloffase 5b hadden bereikt betekende de teruggang naar uiteindelijk slechts voor zeer beperkte duur begeleid wandelen op het terrein rond de FPA een rigoureuze ingreep in hun verlof, met mogelijk gevolgen voor de ontwikkeling van hun gezondheidstoestand. Onder die omstandigheden is het niet redelijk het sanctiebeleid waarin het verlofbeleid OFZ voorziet onverkort uit te voeren. Het had dan ook redelijkerwijs op de weg van de FPA gelegen om ook voor de uitvoering van het sanctiebeleid een noodmaatregel te treffen.

Daar komt bij dat het huidige sanctiebeleid, door de geldigheidsduur af te laten hangen van de duur van de periode tot de eerstvolgende VGB, in hoge mate willekeurig is, nu de geldigheidsduur kan variëren van één tot dertien dagen. Een dergelijke willekeur verdraagt zich niet met het karakter van het recht op bewegingsvrijheid als fundamenteel recht. De beperking van de bewegingsvrijheid die klager op 18 maart 2020 opgelegd is heeft zeven dagen geduurd en de beperking die hem op 29 april is opgelegd vijf dagen. Mede in aanmerking genomen dat deze beslissingen in feite tot gevolg hadden dat klager in de unit opgesloten was beoordeelt de klachtencommissie deze beperkingen als disproportioneel ten opzichte van de aanleiding tot de beperkingen.

Met betrekking tot het ontbreken van een schriftelijke bevestiging van de beslissingen heeft de klachtencommissie het volgende overwogen.

Volgens de begripsbepaling in het verlofbeleid OFZ verstaat Fivoor onder verlof "elke beweging buiten de afdeling gericht op het oefenen met bewegingsvrijheid." Het doel van verlof wordt omschreven als "oefenen met bewegingsvrijheid in het kader van resocialisatie". Onderkend wordt dat de uitvoering van het verlofbeleid "zich dient te voegen naar het behandelplan en de juridische titel met de daaraan verbonden interne en externe rechtspositie van de patiënt." In artikel 8:17 Wvvgz wordt wat in de Wet Bopz verlof heette een tijdelijke onderbreking van de verplichte zorg genoemd. Voor patiënten in de FPA aan wie tevens de maatregel van terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege is opgelegd is de beslissing daartoe voorbehouden aan de Minister van Veiligheid en Justitie. De beperkingen in het recht op bewegingsvrijheid van artikel 9:9 Wvvgz betreffen de bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie.

In het onderhavige geval lijdt het naar het oordeel van de klachtencommissie geen twijfel dat de ontzegging van de toegang aan klager tot andere ruimten dan die behorend tot unit 5, waaronder de binnentuin en het dakterras, als een beperking van de bewegingsvrijheid in de accommodatie als bedoeld in artikel 9:9 WvGGZ is aan te merken. Klager had immers als gevolg van de beslissingen van verweerder geen toegang meer tot een buitenruimte. Gelet hierop hoeft de commissie in deze zaak geen oordeel te geven over de vraag of de dagelijkse wandeling van max 1.5 uur en onder

begeleiding op het terrein rond de instelling als verlot dan wel als een beperking van de bewegingsvrijheid is aan te merken.

Volgens artikel 9:9 lid 2 Wvvgz kunnen beperkingen in het recht op bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie (...) door de zorgverantwoordelijke worden opgelegd indien

- a. naar het oordeel van de zorgverantwoordelijke van de uitoefening van het recht op bewegingsvrijheid ernstige nadelige gevolgen moeten worden gevreesd voor de gezondheidstoestand van betrokkene, dan wel
- b. dit ter voorkoming van verstoring van de orde of voor de veiligheid in de accommodatie, zoals die in de huisregels is beschreven of ter voorkoming van strafbare feiten noodzakelijk is.

Lid 4 van dit artikel verklaart artikel 8:9 Wvvgz van overeenkomstige toepassing. Dit artikel verbindt aan het opleggen van een beperking in de bewegingsvrijheid enkele voorwaarden. Voordat de zorgverantwoordelijke daartoe overgaat dient hij/zij

- zich op de hoogte te stellen van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- met betrokkene te overleggen.
- (in het geval van klager) overeenstemming te bereiken met de geneesheer-directeur en,
- de beslissing, voorzien van een motivering, waaronder ook de verwachte duur, op schrift te stellen.

De geneesheer-directeur geeft betrokkene en zijn advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon. Voor de praktijk van Fivoor is een en ander uitgewerkt in de Werkinstructie Beperkingen bij forensische patiënten.

De bepaling met betrekking tot de mogelijkheden van de beperking van rechten van patiënten en de daaraan verbonden informatieverplichting zijn voor het overgrote deel gelijklopend aan de regeling in de Wet Bopz. Afgaande op de inmiddels vaste jurisprudentie van de Hoge Raad die onder de Wet Bopz ter zake is ontwikkeld is de verplichting de patiënt te informeren geen louter formeel-administratieve opdracht, maar dient de eis van een schriftelijke beslissing ertoe dat de beslissing tot beperking van de bewegingsvrijheid op zorgvuldige wijze wordt genomen en dat de patiënt beschermd wordt tegen een ongerechtvaardigde inbreuk op zijn lichamelijke integriteit. Het vereiste van schriftelijkheid geldt in de jurisprudentie als een waarborg waaraan strikt de hand moet worden gehouden, ook in het geval het klager bekend is dat hij tegen de beslissing op kan komen.

In het geval van klager is die waarborg ten aanzien van alle onderdelen van zijn klacht achterwege gebleven. Dit brengt mee dat de klacht op alle drie onderdelen gegrond moet worden bevonden.

Beslissing

Gelet op het bovenstaande verklaart de commissie de klacht op alle onderdelen *gegrond*.

Aanbeveling

De klachtencommissie beveelt aan dat aan de voorwaarden die de Wvvgz aan een beslissing tot beperken van de bewegingsvrijheid van een patiënt stelt strikt de hand wordt gehouden.

Tenslotte

Klager heeft aan zijn klacht een verzoek tot schadevergoeding verbonden. Omdat de schriftelijke onderbouwing van dat verzoek de klachtencommissie nog niet heeft bereikt heeft de klachtencommissie de behandeling van dat verzoek aangehouden totdat de onderbouwing en de zienswijze van de instelling op die onderbouwing haar bekend zijn. Derhalve zal met de behandeling van het verzoek tot schadevergoeding nog enige tijd gemoeid zijn.

Rotterdam, 5 juni 2020

Namens de klachtencommissie

[voorzitter], voorzitter